

KONTROLLIKODA

Euroopa Kontrollikoda vastutab Euroopa Liidu rahaliste vahendite auditeerimise eest. ELi välisaudiitorina aitab kontrollikoda parandada ELi finantsjuhtimist ja tegutseb liidu kodanike finantshuvide sõltumatu kaitsjana.

ÕIGUSLIK ALUS

Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklid 285–287.

STRUKTUUR

A. Liikmed

1. Liikmete arv

Üks liige iga liikmesriigi kohta (varasem tunnustatud menetlus muudeti ametlikuks Nice'i lepinguga), seega praegu 28.

2. Nõuded

Kontrollikoja liikmed peavad:

- kodumaal kuuluma või olema kuulunud organisatsioonivälisesse auditeerimisasutustesse või olema eriti pädevad selle ametikoha jaoks;
- tõendama, et nende sõltumatus on väljaspool kahtlust.

3. Ametisse nimetamine

Kontrollikoja liikmed nimetatakse ametisse

- nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega;
- iga liikmesriigi ettepaneku alusel temale eraldatud koha täitmiseks;
- pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga.

B. Ametiaeg

1. Kestus

Kuus aastat, liikmeid võib ametisse tagasi nimetada. Presidendi ametiaeg on kolm aastat, presidendi võib tagasi valida.

2. Staatus

Kontrollikoja liikmetel on samad privileegid ja immuunitedid mis Euroopa Kohtu kohtunikel.

3. Kohustused

Kontrollikoja liikmed peavad olema oma tööülesannete täitmisel täiesti sõltumatud. See tähendab, et

- nad ei tohi taotleda ega võtta vastu juhiseid üheltpki väliselt osapoolelt;
- nad peavad hoiduma kõigest, mis on kokkusobimatu nende tööülesannetega;
- nad ei või töötada ühelgi teisel tasustataval ega mittetasustataval ametikohal;
- kui nad nimetatud tingimusi rikuvad, võib Euroopa Kohus nad ametist vabastada.

C. Korraldus

Kontrollikoja liikmed valivad enda seast kolmeks aastaks presidendi, kelle võib tagasi valida.

Kontrollikojas on viis auditikoda, mis tegelevad kitsamate kulu- ja tuluvõldkondadega. Igal auditikojal on kaks pädevusvaldkonda: esiteks, võtta vastu eriaruandeid, igaaastaseid eriaruandeid ja arvamusi; teiseks, koostada esialgseid tähelepanekuid, mis on aluseks aastaaruannetele ELi üldeelarve kohta ja Euroopa Arengufondi kohta, ja arvamuste projekte kolleegiumi poolt vastu võtmiseks.

Kodasid täiendavad kaks horisontaalkomiteed:

- auditi kvaliteedikontrolli komitee, mis tegeleb kontrollikoja auditi põhimõtete, nõuete ja meetodikaga, audititoega ja audititöö edasiarendamisega ning auditi kvaliteedikontrolliga, ja
- halduskomitee, mis tegeleb kõigi haldusküsimustega ning kommunikatsiooni ja strateegiat käsitlevate otsustega.

VOLITUSED

A. Kontrollikoja auditid

1. Pädevusvaldkond

Kontrollikoja pädevus hõlmab kõigi Euroopa Liidu ja ELi loodud asutuste tulude ja kulude aruannete kontrollimist. Kontrollikoja auditite eesmärk on saada piisav kindlus järgmise kohta:

- Euroopa Liidu raamatupidamise aastaaruande usaldatavus;
- selle aluseks olevate tehingute seaduslikkus ja korrektsus ning
- finantsjuhtimise usaldusväärsus.

2. Auditimeetodid

Kontrollikoja audititegevus on pidev; see võib toimuda enne vaatlusaluse eelarveaasta raamatupidamiskontode sulgemist. Auditeerimine põhineb dokumentidel ja võib toimuda ka kohapeal

- ELi institutsioonides,
- ELi nimel tulusid või kulusid haldavas asutuses,

- ELi eelarvest makseid saava füüsilise või juriidilise isiku valdustes.

Liikmesriikides toimub audit koostöös pädevate riiklike organite või talitustega. Eespool nimetatud asutused peavad andma kontrollikoja üle kõik dokumendid ja kogu teabe, mida kontrollikoda oma ülesande täitmiseks vajalikuks peab.

Kontrollikojal ei ole uurimisvolitusi. Sellepärast teatab ta korrupsiooni ja organiseeritud kuritegevuse poolt vahendite väärkasutamise juhtumitest Euroopa Pettustevastasele Ametile (OLAF), kes seejärel neid juhtumeid uurib.

3. Muud õigused

Igal aastal pärast auditeid esitab kontrollikoda Euroopa Parlamendile ja nõukogule kinnitava avalduse raamatupidamiskontode usaldatavuse ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta. Kontrollikoda avaldab

- iga eelarveaasta kohta ELi eelarve täitmist käsitleva aastaaruande, mis sisaldab kinnitavat avaldust ja mis saadetakse ELi institutsioonidele ning avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas koos institutsioonide vastustega kontrollikoja tähelepanekutele;
- kinnitava avalduse Euroopa Arengufondi (EAF) kohta;
- eriaruandeid erilist huvi pakkuvate teemade kohta, eelkõige usaldusväärse finantsjuhtimise teemal;
- iga-aastaseid eriaruandeid ELi asutuste kohta;
- läbivaatamisel põhinevaid väljaandeid:
  - ülevaatearuandeid, milles käsitletakse paljusid eri teemasid, mis puudutavad kontrollikoja pädevusvaldkondadega otseselt seotud küsimusi ning põhinevad kontrollikoja uurimistel ja kogemustel,
  - teabedokumente, st kesksetel teemadel kirjeldavaid ja analüütilisi dokumente poliitika või juhtimise kohta, ning
  - väga kesksete konkreetse teemade või probleemide kiireid läbivaatamisi.

B. Nõuandev roll

ELi toimimise lepingu artikli 287 lõike 4 kohaselt võivad muud institutsioonid küsida kontrollikoja arvamust igal ajal, kui nad seda õigeks peavad. Kontrollikoja arvamus on kohustuslik, kui nõukogu

- võtab vastu finantsmääruse, milles täpsustatakse eelarve koostamise ja täitmise ning raamatupidamisaruannete esitamise ja auditeerimise korda;
- määrab kindlaks meetodid ja menetluse, mille abil tehakse ELi omavahendid komisjonile kättesaadavaks;
- kehtestab eeskirjad finantskontrolöride, eelarvevahendite käsutajate ja paarvepidajate vastutuse kohta või
- võtab meetmeid pettuste vastu võitlemiseks.

KINNITAV AVALDUS JA VEAMÄÄR

Audiitorid esitasid 2017. aasta raamatupidamise aastaaruande usaldusväarsuse kohta märkusteta arvamuse ehk kinnitasid selle, nagu nad on teinud igal aastal alates 2007. aastast. 2017. aasta tuludes ei esinenud olulisi vigu.

Suur osa 2017. aasta kuludest jäi samuti olulisel määral vigadest mõjutamata. Seetõttu esitas kontrollikoda teist aastat järjest märkusega arvamuse (mitte vastupidise arvamuse) raamatupidamiskontode aluseks olevate tehingute korrektsuse kohta (see on teine kord alates sellest, kui kontrollikoda alustas iga-aastase kinnitava avalduse esitamist 1994. aastal). Üldiselt võib viimasel aastakümnel täheldada märkimisväärset paranemist: aastatel 2006–2011 õnnestus komisjonil finantsjuhtimist parandada ja 2006. aasta 7% suurune veamäär langes 2011. aastal 3,9%-ni. Kui veamäär tõusis 2012. aastal 4,8%-ni, on see sellest alates igal aastal paranenud: 2013. aastal oli veamäär 4,7%, 2014. aastal 4,4%, 2015. aastal 3,8%, 2016. aastal 3,1% ja lõpuks 2017. aastal 2,4%.

Kontrollikoda juhtis 2017. aasta aruandes tähelepanu sellele, et teatavad probleemid on endiselt lahendamata, eelkõige siis, kui makseid ELi eelarvest tehakse toetusesaajatele eelnevalt kantud kulude deklaratsioonide alusel, näiteks maaelu arengu ja ühtekuuluvuse valdkonnas. Mõnede, näiteks maaelu arengu toetuste maksmisel leitud vigade puhul oli saadaval piisavalt teavet nende vigade vältimiseks või nende avastamiseks ja parandamiseks ning 2 % künnisest allapoole jääv veamäär oleks olnud võimalik saavutada ELi eelarvest veelgi suurema osa puhul. Kontrollikoda soovitas ka, et komisjon peaks kasutama paremini oma tulemusteavet otsuste tegemisel ja töötama välja sisekultuuri, mis keskendub rohkem tulemuslikkusele.

EUROOPA PARLAMENDI ROLL

Kontrollikoda loodi 1977. aastal Euroopa Parlamendi algatusel. Sellest sai täieõiguslik ELi institutsioon 1993. aastal. Sellest ajast saadik on kontrollikoda abistanud Euroopa Parlamenti ja nõukogu eelarve täitmise kontrollimisega seotud ülesannete täitmisel.

Kontrollikoja aastaaruanne ja eriaruanded on aluseks parlamendi iga-aastasele eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlusele, mille käigus parlament hindab kontrollikoja aruandeid poliitiliselt. Kontrollikoja liikmeid kutsutakse parlamendikomisjonide koosolekutele oma aruandeid tutvustama ja Euroopa Parlamendi liikmete küsimustele vastama.

Igal aastal peavad kontrollikoda ja parlamendi eelarvekontrollikomisjon mitmeid koosolekuid, kus eelarvekontrollikomisjoni liikmed arutavad kontrollikoja liikmetega oma poliitilisi prioriteete, kontrollikoja aasta tööplaani, koostöö üksikasju jm. Parlament teeb nendes küsimustes ettepanekuid ka iga-aastases resolutsioonis kontrollikoja eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta.

Samuti tasub märkida, et Euroopa Parlamendi eelarvekontrollikomisjon korraldab kontrollikoja liikmekandidaatide kuulamisi. Lisaks toetuvad parlamendiliikmed finantsalaste õigusaktide koostamisel kontrollikoja ekspertteadmistele.

